

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΓΑΜΟΥΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

ΧΑΡΑΙΣ ΚΑΙ ΔΑΚΡΥΑ

Ἵς τ' ἄνθη, Ἵς τὰ γέλια, Ἵς τὰς χαρὰς ἡ στολισμένη Ἀθήνα,
 σὰν μαρική παράδεισος, λαμποκοπῇ κι' ἀστράφτει.
 Ψηλὰ Ἵς τὴν θείαν Ἀκρόπολι τ' ἀσύγκριτα μνημεῖα
 τῆς περασμένης δόξας μας λὲς καὶ ζωὴ λαβαίνουν
 γιὰ νὰ γιορτάσουνε μ' ἐμᾶς τοὺς ἐπισήμους γάμους,
 καὶ φέγγει πλεὶς λαμπρότερα γιὰ χάρι τῆς ἡμέρας
 τῆς Ἀττικῆς ὁ αἰθέρας.

*

Ἀλλὰ μὲ τ' ἀναγάλλιασμα δὲν λείπουν καὶ τὰ δάκρυα,
 ποῦ πατριῶται εἰλικρινεῖς ἀδύνατο νὰ κρύψουν.
 Πόσαις φοραῖς μιὰ λύπη μας εἰς τὴν καρδιὰ κοιμᾶται,
 καὶ μιὰ γιορτὴ, καὶ μιὰ χαρὰ, καὶ μόνος ἕνας ἦχος
 γλυκειᾶς αἰφνίδιας μουσικῆς ἀρκεῖ νὰ τὴν ξυπνήσῃ,
 ὥστ' ἀχαλίνωτη μεμιᾶς ἀπ' τὴν ψυχὴ ἀνεβαίνει
 κ' εἰς κλάμα ξεθυμαίνει!

*

Ἐδῶ γλυκὸ ξεφάντωμα κι' ἄλλου καὶ μὸς καὶ λαύρα .
 ἀδέλφια ποῦ γιορτάζουνε κι' ἀδέλφια ποῦ πονοῦνε .
 Ἐδῶ χαρὰς ἐλευθεραῖς κ' ἐκεῖ χαρὰς πνιγμέναις . . .
 Τοῦτ' εἶναι ἡ λύπη τῆς καρδιᾶς ποῦ σήμερα ξυπνάει,
 κ' ἔτσι θλιμμένους, χωριστοὺς μᾶς θέλουν κἄποια Κράτη,
 ἂν κι' ἀπὸ μᾶς ποτίσθηκαν τῆς λευθεριᾶς τὸ γάλα
 πρὶν γίνουνε μεγάλα!

*

Κι' ἀληθινὰ μὲ τὴν ψυχὴ Ἵς ἐμᾶς προσηλωμένους
 σηκώνει ὁ σκλάβος μὲ χαρὰ Ἵς τὸν οὐρανὸ τὰ χέρια,
 θερμότατη μιὰ δέησι καὶ μιὰν εὐχὴ νὰ ὑψώσῃ,
 ἀλλ' ἀπ' τὸ βάρος τῶν παθῶν τοῦ πέφτουν δειλιασμένα
 κι' ἀκοῦμε ἀπὸ τὰς ἄλλους τὸ τριζίμο Ἵς τ' αὐτιά μας . . .
 Ἄ! ποῖος γνωρίζει τὸ σκληρὸ τῶν ἀδελφῶν μαράζι
 καὶ δὲν ἀναστενάζει;

*

Σὺ, Μέγα καλοπρόβλητη, γλυκειὰ, χαριτωμένη,
 σπείρε Ἵς ἐκείναις τὰς καρδιαῖς ὑπομονὴ καὶ θάρρος.
 Σὺ τὰς πληγαῖς ἀνάσανε τῆς Κρήτης ποῦ σπαράζει,
 τῆς Κρήτης μας ποῦ πνίγεται Ἵς τὰς φλόγαις καὶ Ἵς τὸ αἷμα .
 στείλε κ' ἐκεῖ Ἵς τοὺς μάρτυρες παρήγορη μιὰν αὔρα,
 ὥσπου νὰ φθάσῃ καὶ γι' αὐτοὺς μιὰ ὥρα εὐλογημένη
 Ἵς τὸν οὐρανὸ γραμμένη.

Καὶ σῶζε, δύναμι Θεοῦ, τὸ ζηλευτὸ στεφάνι,
 νὰ μὴ θολῶς ἡ λάμψι του, νὰ μὴ κρυφθῇ τὸ φῶς του,
 ἀλλὰ σὰν ἥλιος φλογερὸς ἐδῶθε νὰ σκορπήσῃ
 ἀκτίνας ὀλοζόνταναις Ἵς τὰς δακρυσμέναις χώραις
 ὅπου στενάζουν Ἕλληνες, ὅπου ἀδελφοὶ θρηνοῦνε,
 ὥστε νὰ γίνῃ Ἵς ὅλη μου τὴν ἀμοιρη πατρίδα
 ἐλευθεριᾶς ἐλπίδα.

*

Ἀλήθεια φαίνεται ὄνειρο νὰ βλέπῃς Δεσποτάδες
 τῆς Ἑθνικῆς μας Ἐκκλησιᾶς εἰς γάμο νὰ εὐλογοῦνε
 τ' ἀναπλασμένου θρόνου μας πρωτόλειο βλαστάρη
 μὲ διαλεκτὴ, τρισεύγενη, χρυσὴ βασιλοπούλα,
 καὶ Ἵς τὸ ἱερὸ στεφάνωμα τριγύρω συναγμένοι
 τόσοι τοῦ κόσμου ἄνθρωποι, τόσοι τῆς γῆς Μεγάλοι
 νὰ κλίνουν τὸ κεφάλι!

*

Ἀλλὰ γιατί δὲν ἦτανε τῆς τύχης μας νὰ γίνῃ
 τέτοια μεγάλη Τελετὴ Ἵς τὸ ποθητὸ Βυζάντιο,
 ἐκεῖ Ἵς τὴν χήρα κ' ἔρημη λαμπρὴ Μητρόπολι μας,
 ποῦχε τὰς θύραις τὰς χρυσαῖς καὶ περιμένει ἀκόμα
 τῆς ἀφημένης Λειτουργίᾶς τὸ τέλος; ... Ἀλλ' ὥς πότε
 οἱ ξένοι θὰ προβάλλουνε τὸν ἄδικὸ τοὺς νόμο
 Ἵς τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸν δρόμο;

*

Μυστήριον! ... Πρὶν τ' ἀχόρταγο σπαθί του ξεγυμνώσῃ
 κι' ὡς μάρτυρας κι' ὡς ἥρωας νὰ πέσῃ ὁ Κωνσταντῖνος,
 ἐμπήκε Ἵς τὴν Ἀγία μας τὴν Ὑψηλὴ Σοφία
 νὰ κοινωνήσῃ τ' Ἀχραντα. Ἐπέρασαν αἰῶνες
 καὶ μόνον αὐτὰ τὰ ὀνόματα τὰ δυὸ κρυφοκεντοῦσαν,
 Ἵς τὴν ἐποχὴ τῶν συμφορῶν, Ἵς τὴν ἐποχὴ τῶν θρήνων,
 τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων.

*

Καὶ ποῖα κρυμμένη πρόνοια καὶ ποῖο Θεοῦ μυστήριον
 τὰ ἐνώνει τώρα καὶ τὰ δυὸ Ἵς τὸ λατρευτὸ ζευγάρι
 ποῦ χάρι θάχῃ νὰ κρατῇ τῆς τύχης μας τὸ σκήπτρον,
 καὶ ποῖα σοφὴ Του θέλησι τόσους αἰῶνιους πόθους
 καὶ στεναγμοὺς κ' ἐλπίδας μας κατόρθωσεν νὰ σμίξῃ
 Ἵς αὐτὸ ποῦ μᾶς ἐχάρισε καμαρωμένο ταῖρι,
 μόνος Αὐτὸς τὸ ξέρει.

Γ. ΜΑΡΤΙΝΕΛΗΣ



Θεὸς ὁ ἀμαξηλάτης, ἵνα σώσῃ δι' εὐφύας τὴν τιμὴν τῆς πρωτευούσης. Πᾶσα δὲ ἡ τέχνη ἔγκειται ἐν τούτῳ: νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν πόλιν τὸν ἐκ Πειραιῶς ἢ ἐκ Κορίνθου ἐρχόμενον ξένον διὰ τῶν ὁδῶν ἐκείνων, ἐφ' ὧν μετριώτερον ἀποτυπῶται ἡ ἀφιλοκαλία, ἡ ῥυπαρότης, ἡ κακοροιζικία, ἐνὶ λόγῳ, ἡ ἀβελτερία τῶν ἀρχόντων, ἐνθυμουμένων τοῦ Ἀστεὸς μόνον καὶ μόνον ὅτε πνίγονται ὑπὸ σκληρᾶς ἀνάγκης, ἐπικειμένης ἐλεύσεως ἐπισήμων ξένων. Ἄν δὲ ὅλως ἀδύνατος ἡ ἀποφυγή, νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸ καμτοῖν καὶ νὰ διέλθῃ τὰς ὁδοὺς ἐκείνας ὡς ἀστραπή, ἵνα ὁ ἐν τῇ ἀμάξῃ μὴδὲν ἴδῃ καὶ μὴδὲν πάθῃ. Εἰς συμπλήρωσιν δὲ τῆς συμβουλῆς σημειοῦμεν διὰ τοῦ σημείου τοῦ ζωοποιοῦ † — καὶ εἴθε νὰ θαυματουργήσῃ! — τὰς ὁδοὺς, ἅς ὁ ἀμαξηλάτης, — εἰσάγων τὸν ξένον εἰς τὴν πόλιν, ἢ ὁδηγῶν εἰς περίπατον —, δέον παντὶ σθένει ν' ἀποφύγῃ ὡς εἰ ἦσαν μεμολυσμένα. Ἐπιχόλεροι δὲ — μεταφορικῶς τοῦτο καὶ μὴ τρομάζετε — αἱ ἐξῆς:

Α' † Ὀδὸς Ἑρμοῦ: γυφτοχώρι τὴν τε ὄψιν καὶ τὸ πρᾶγμα, ἀπὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ ἕως πέραν τοῦ μικροῦ Μοναστηρίου.

Β' † Πλατεῖα Ὀμονοίας: μπακαλίκ, μαναβικ παζάρ, ἀπὸ τοῦ «Ξενοδοχείου τῆς Γαλλίας» ἕως τοῦ «Grand Club», συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ὑπὸ τὸ Club παντοπωλείου.

Γ' † Λεωφόρος Πατησίων: Πατσατζίκ, σαρδελλίκ, λαχανικ μπουλβάρ, ἀπὸ τοῦ «Καφενεῖου τῶν Εὐφρονοῦντων», ἕως τῶν «Εὐρωπαϊκῶν Λουτρῶν Στέλλας».

Δ' † Ἅγιος Φίλιππος, Ψυρρῆ, Καλαμιώτης, Λέκκα, Πλάκα, Ραγκαβάς, χώραι προϊστορικαί: Ἀὐτὸν Βραβεῖον, χρυσοῦν μετάλλιον τῆς «Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας». Ἄλλ' εἶναι δίκαιον οἱ ταλαίπωροι ἀμαξηλάται, ὅσον φιλαθῆναι καὶ ἂν ὦσι, νὰ κουράζωσι τοὺς ἵππους αὐτῶν διὰ παντοίων περιστροφῶν ἵν' ἀποφύγῃσι ὁδοὺς δυσαρέστου θέας; Δὲν εἶναι μυριάκις προτιμότερον, ἀντὶ τῶν ἀναριθμητῶν ἐκείνων σημειῶν, αἵτινες οὐδὲν καλύπτουσιν ἐν πόλει, ἔνθα τσαῦτα δέον νὰ καλυφθῶσι,

Honny soit qui mal y pense,

δὲν εἶναι μυριάκις χρησιμότερον νὰ κατασκευασθῶσι ἐκ ναστοχάρτου, ἀξιολόγου ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ὕλης, ὠραῖα καλυπτικά τειχία, μεταβάλλοντα ὡς ἐκ μαγείας τὸ δῶμορπον εἰς εὐμορπον; Διὰ τῶν φορητῶν τούτων τειχίων — ἀρχιτεκτονικοῦ ῥυθμοῦ, ἐντέχνως καὶ διὰ φυσικῶν χρωμάτων ἀπεικονιζόντων παραδείσους, στοάς, μνημεῖα, πᾶν ὅ, τι τέρπει τὴν ὄψιν, ὡς αἱ θεατρικαὶ σκηνογραφίαι — τί δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν ἐν ἡμέραις ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων, ἐν ἡμέραις gala τῶν Ἀθηνῶν, ὅτε αὐταὶ ξενίζουσιν ἐπισήμους ξένους; Ἐν ἀκαρεῖ μετατρέπομεν δυσειδῆ μάνδραν ταβερνοειδῶς βεβαμμένην, εἰς κρεμαστὸν Βαβυλῶνος κῆπον, παραγοειδῶς μανάβικον εἰς περίβλεπτον μέγαρον, δυσῶδες μπακαλικο εἰς Παρθενῶνα ἢ Ἐρέχθειον, τέλος εἰς πᾶν ὅ, τι εὐφραίνει τὴν ὄρασιν καὶ ἀνυψοῖ τὸ πνεῦμα. Ὡς δὲ φιλόπολις δωροῦμαι τῆς ιδέας τὴν ἐπίνοιαν τῇ σεβαστῇ ἐπὶ τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς πόλεως Ἐπιτροπείᾳ, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως νὰ μὴ ξενίζῃ τοῦ λοιποῦ, νὰ γείνη καὶ αὕτῃ Ἑλληνίς, νὰ μὴ λέγῃ ἢ γράφῃ: Ἐπιτροπεία ΕΠΙ τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς πόλεως, ἀλλ' Ἐπιτροπεία ΠΕΡΙ τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς πόλεως. Ἐλαχίστη δὲ ἡ ἀπαίτησις ἐναντι τηλικαύτης δωρεᾶς.

Οἱ Βυζαντινοὶ — ἐνδοξοὶ καὶ οὗτοι ἡμῶν πρόγονοι, ἐκ τῶν τῆς Β' περιόδου — ἐποίουν τέρατα καὶ σημεῖα, πρεσβευτὰς ὑποδεχόμενοι. Ἐσεμνύνοντο ἐπιδεικνύμενοι αὐτοῖς θαυμάσιον δένδρον, χρυσοῦν τὸ πρίν, εἴτα δὲ ἐξ ἐπιχρύσου ὀρειχάλκου, φέρον ἐπὶ τῶν κλάδων διάφορα ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου πτηνά, δύο ἐπιχρυσούς λέοντας, πᾶ-

λαι ποτὲ χρυσοὺς καὶ τούτους, καὶ χρυσοῦν θρόνον, ἐφ' οὗ ἐκάθητο ὁ Αὐτοκράτωρ· πάντα δὲ ταῦτα ἐθαυματοποιοῦν, ἐν δεδομένῃ στιγμῇ, καθ' ὑψηλὴν ἐπιταγὴν. Καὶ ὄντως, δὲν διηγείται ὁ Λουῖτπράνδος, κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν πρεσβείαν, πρεσβευτὴς τότε ὢν τοῦ Βερεγγέρου, μαρκίονος τῆς Ἰβρέας, παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ, ὅτι ἅμα τῇ ἐμφανίσει αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἐν τῷ τρικλίνῳ τῆς Μαγναύρας, πάντα τὰ πτηνὰ ἤρξαντο κελαδοῦντα καὶ οἱ λέοντες βρυχώμενοι; Ἀλλ' οἷα τοῦ πρεσβευτοῦ ἡ ἐκπληξίς, ὅτε προσκυνήσας τῷ βασιλεῖ, κατ' ἔθος, εἶδε τὸν θρόνον ἀνάρπαστον γενόμενον, δι' ἀφανοὺς μηχανισμοῦ, ἀνυψούμενον ἕως τῆς ὀροφῆς καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ καθήμενον Κωνσταντῖνον περιβεβλημένον ἑτερον ἱματισμόν! Ἄν δὲ οἱ πρόγονοι — οὗς, λησμονοῦντες τὴν δοκὸν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀκαταπαύστως σκώπτομεν, ἀποκαλοῦντες περιφρονητικῶς: Βυζαντινοὺς — ἐτέλουν τοιαῦτα τέχνης θαυμάσια, τοιαῦτα coups de théâtre, ἐν πλήρει Μέσῳ Αἰῶνι, τῷ 948, θὰ ἦτο ἀληθῶς ἀπελπιστικόν, ἂν, ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1889, οἱ εὐφρεῖς ἀπόγονοι οὐδὲ κἂν εἰς αὐτὸ τὸ κοινότατον ναστόχαρτον ἠδύναντο νὰ καταφύγῃσι, ἵνα καλύψωσι τῆς ἀθηναϊκῆς φιλοκαλίας τὰς ἀσχημοσύνας. Ἐλπίζωμεν ὅμως, πανάρχαιον δὲ τὸ ἐλπίζειν παρ' Ἑλλήσι. δὲν εἶναι ἐλληνικόν τὸ:

Θαρσεῖν χρή, τάχ' αὐρίον ἔσσετ' ἄμεινον;

Ἐλπίζωμεν ὅτι πλήρης ἐπιτυχία — καὶ τί δὲν ἐπιτυχάνει ἐν Ἀθήναις; — θὰ στέφῃ τὸ ἐξωραϊστικόν τῆς σεβαστῆς Ἐπιτροπείας ἔργον καὶ ὅτι τὰ πάντα θὰ διεξαχθῶσι εὐπρεπῶς, συνωδᾶ ταῖς εὐχαῖς οὐ μόνον τῶν ἐν Ἀθήναις, ἀλλὰ σύμπαντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, διότι πανελληνίως ἡ τῶν γάμων τοῦ Διαδόχου πανήγυρις.

Ἀλλ' ὁ Λουῖτπράνδος τοῦ Βερεγγέρου καὶ τῶν κελαδοῦντων πτηνῶν ἐνθυμίζει με τὸν μετὰ εἰκαστασίαν Λουῖτπράνδον, πρεσβευτὴν νῦν Ὀθωνος τοῦ Α', Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας, ζητοῦντα παρὰ τοῦ Νικηφόρου (968) τὴν θυγατέρα τοῦ Ῥωμανοῦ Θεοφανῶ εἰς νύμφην τῷ υἱῷ τοῦ Γερμανοῦ αὐτοκράτορος, Ὀθωνι καὶ τούτῳ, καὶ τοὺς ἐν Ῥώμῃ γάμους αὐτῶν (11 Ἀπριλίου 972), εὐλογοῦντος Πάπα Ἰωάννου τοῦ ΙΓ'. Ἡ δὲ Ἑλληνὶς Θεοφανῶ τὴν «ἐξ Ἀλαμανῶν Εἰρήνην, τὸ ἅγιον ἐκεῖνο γέννημα», ὡς λέγει ὁ Θεσσαλονίκης Εὐστάθιος, γυναικαδέλφην τοῦ Αὐτοκράτορος Κονράδου τοῦ Γ', καλουμένην τὸ πρίν Γερτρούδην καὶ γενομένην τῷ 1144 σύζυγον Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ. Ἡ δὲ Γερμανὶς αὕτῃ Εἰρήνῃ ἀναμνηστικῶς τὴν Ἑλληνίδα Εἰρήνην, — θυγατέρα τοῦ Ἰσαάκ Ἀγγέλου, προσαρμολομένην ἐν ἔτει 1194 τῷ Αὐτοκράτορι τῆς Γερμανίας Φιλίππῳ, ἐκ τοῦ οἴκου τῆς Σουαβίας, — ἣν ἐξύμνησεν ἡ ποίησις καὶ ἐλάτρευσεν ἡ Σουαβία, ἀποκαλοῦσα αὐτὴν «ρόδον ἄνευ ἀκανθῶν» καὶ «περιστερὰν ἄνευ χολῆς». Σὺν δὲ τῇ Εἰρήνῃ, ἣτις ἐκλήθη καὶ Maria Graeca, διακόπτονται αἱ μεταξὺ Γερμανίας καὶ Ἑλλάδος ἐπιγαμίαι, καὶ ταύτας ἔρχεται νῦν νὰ συνεχίσῃ, ἐπ' ἀγαθαῖς τοῦ Πανελληνίου ἐλπίσιν ἡ βασιλόπαις ΣΟΦΙΑ, εὐόωνον ὄνομα φέρουσα καὶ μέλλουσα νὰ εὕρῃ ἐν Ἑλλάδι τὴν αὐτὴν ἐκείνην λατρείαν, ἥς ἔτυχεν ἐν Γερμανίᾳ ἡ Ἑλληνὶς ΕΙΡΗΝΗ, διὰ τῶν πολλῶν αὐτῆς ἀρετῶν αἰδίου μνήμην καταλιποῦσα².

ΕἰΡΗΝΑΙΟΣ Κ. ἈΣΩΠΙΟΣ

1 Κ. Παπαρηγοπούλου: Ἱστορία, τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τόμ. Δ', σελ. 160 κ. ἐφ.

2 Ὅρα ἐκτενέστερον περὶ τῆς βασιλίδος Εἰρήνης τὸ Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ παρόντος ἔτους, ἐν σελ. 159 κ. ἐφ.